

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาทักษะภาษาของผู้เรียนผ่านโปรแกรมENGEASEด้วยการกำกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง(Self-Directed Learning)สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่๑ สาขาวิชาเทคโนโลยีธุรกิจดิจิทัล วิทยาลัยเทคนิคบางสะพาน ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗” จะนำเสนอสาระสำคัญเกี่ยวกับเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียดแต่ละตอนมีดังนี้

๑. ทักษะการฟัง
๒. ทักษะการพูด
๓. การจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง(Self-Directed Learning)
๔. โปรแกรม ENGEASE

๑. ทักษะการฟัง

การนำเสนอสาระสำคัญในตอนนี้นำประกอบด้วย (๑) ความหมายของทักษะการฟัง(๒) ความสำคัญของทักษะการฟัง(๓)ประเภททักษะการฟัง(๔)ลำดับขั้นของทักษะการฟัง(๕)การวัดและเกณฑ์การประเมินทักษะการฟังมีดังนี้

๑.๑ ความหมายทักษะการฟัง

Krashen (๑๙๘๗) กล่าวไว้ว่า การฟังเป็นการให้ปัจจัยป้อนเข้าที่มีความหมายให้แก่ผู้ฟังโดยไม่ต้องไม่บังคับให้ผู้เรียนที่เรียนภาษาที่สองพูดจนกว่าผู้เรียนจะได้รับรู้ภาษาเพียงพอโดยอาจจะใช้วิธีการอื่น ช่วยให้ผู้เรียนรับปัจจัยป้อนเข้าที่มีความหมาย

Rubin (๑๙๙๕, p. ๓๓๖-๓๓๗) กล่าวไว้ว่า การฟังเป็นกระบวนการที่ผู้ฟังนั้นให้ความสนใจในข้อมูลที่ได้ฟัง โดยเลือกและแปลความหมายของข้อมูลนั้นและใช้จินตนาการจากสิ่งที่ฟังที่มองเห็นได้ชัดเจนในการกำหนดสิ่งที่กำลังฟัง และสิ่งที่ผู้พูดกำลังพยายามสื่อจะแสดงออกทางการพูด

Vandergrift (๒๐๑๖) กล่าวไว้ว่า การฟังเป็นกระบวนการทำงานของจิตใจ ผู้ฟังที่ไม่เข้าใจจะทำให้ยากแก่การอธิบาย ผู้ฟังต้องแยกแยะเสียง ทำความเข้าใจคำศัพท์และโครงสร้างทางไวยากรณ์ แปลความการเน้นเสียงและเสียงสูงต่ำ ซึ่งการแปลความหมายนั้นต้องทำภายใต้บริบททางสังคมวัฒนธรรมอย่างทันทีทันใด นั่นคือ การฟังเป็นกระบวนการแปลความหมายที่ซับซ้อนและไม่หยุดนิ่งที่ผู้ฟังทำการจับคู่ สิ่งที่ได้ยินกับสิ่งที่รู้อยู่แล้ว

จูลีรัตน์ ลักษณะศิริ และบาทยัน อิมสารานู (๒๕๕๐, น. ๗๙) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการฟังไว้ว่า การฟังต่างกับการได้ยิน เพราะการได้ยินเป็นเพียงการรับรู้คลื่นเสียงที่กระทบโสตประสาทแต่การฟัง หมายถึงการรับรู้คลื่นเสียงแล้วแปลความหมายของเสียงที่ได้ยินด้วย การฟังจึงสัมพันธ์กับกระบวนการคิด เพราะการจะฟังให้เข้าใจได้นั้น ผู้ฟังต้องฟังแล้วคิดตามไปด้วย

ฐิติรัตน์ ลดาวัลย์ (๒๕๔๓, น. ๓๒) ได้ให้ความหมายของการฟังว่า การฟังนั้นต่างกับการได้ยิน ซึ่งเป็นการรับรู้ อย่างหนึ่งของร่างกาย โดยอาศัยโสตประสาทเป็นเครื่องรับรู้ แต่การฟังเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากการทำงานอย่างตั้งใจของระบบประสาท ซึ่งจะต้องประกอบด้วย การได้ยินการรับรู้หรือสัญญาตญาณ การจำได้ และความเข้าใจ หมายความว่าในการฟังนั้นต้องมีการรับสารและตีความหมายของสารที่ได้ยินนั้นด้วย การฟังจึงนับว่า เป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่ผู้ฟังต้องใช้ทักษะไหวพริบ และความคิดเป็นสำคัญ

ชายุดา จันทะปิตตา (๒๕๕๕, น. ๑๙) ได้ให้ความหมายของการฟังไว้ว่า การฟังหมายถึงกระบวนการรับรู้ที่เกิดจากการได้ทำและตีความหมายโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องซึ่งผู้ทำต้องมีความสนใจและพิจารณาคัดสรร สาระที่ได้ฟัง เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงตามสถานการณ์และวัตถุประสงค์นั้น ๆ

กระทรวงวัฒนธรรม (๒๕๕๖) ได้ให้คำจำกัดความการฟังว่า การฟัง หมายถึงการรับสารหรือเสียงที่ได้ยินทางหู การฟังอย่างมีจุดมุ่งหมาย มีมารยาทและรู้จักพินิจพิเคราะห์เนื้อหาของสารที่รับว่ามีข้อเท็จจริง อย่างไร รู้จักจับใจความสำคัญ ใจความย่อ ยสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ผู้รับสารได้ประโยชน์จากการฟังอย่างเต็มที่

เตือนใจ อัฐวงศ์ (๒๕๕๗) ได้ให้ความหมายของการฟังว่า การฟัง หมายถึงการรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ จากแหล่งของเสียง ซึ่งอาจจะรับรู้ผ่านผู้พูดโดยตรง หรือรับรู้ผ่านอุปกรณ์บันทึกเสียงต่าง ๆ โดยแหล่งเสียงจะส่งผ่านประสาทสัมผัสทางหูเข้ามา แล้วผู้ฟังเกิดการรับรู้ความหมายของเสียงที่ได้ยิน จากนั้นนำความหมายที่ได้รับรู้ไปพิจารณาทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ของผู้พูด ประเมินค่าสารที่ได้ฟัง และสามารถนำสารที่ได้จากการฟังไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนได้

ปิยนุช เพ็งสี (๒๕๕๗, น. ๒๓) กล่าวสรุปไว้ว่า การฟังเป็นการรับหรือนำเข้ามาซึ่งข้อมูลและผ่านกระบวนการประมวลสิ่งที่ได้ยิน โดยนำมาตีความ ประมวลความหมาย โดยอาศัยความรู้ด้านสำเนียงการออกเสียงไวยากรณ์ คำศัพท์ และการจับใจความ

ณัฐดี ธรรมเดชะ (๒๕๕๙) กล่าวสรุปไว้ว่า การฟังนั้น หมายถึงกระบวนการในการรับสารและผู้ฟังสามารถเข้าใจเรื่องที่ได้ฟังว่าผู้พูดนั้นพูดเกี่ยวกับเรื่องอะไรและสามารถตีความเรื่องที่ได้ฟังได้ ซึ่งการตีความในเรื่องที่ได้ฟังนั้นต้องใช้ประสบการณ์ ความรู้เดิม ตลอดจนความสามารถทางภาษานั้น ๆ

รุ่งพนอ ริกอยู่ (๒๕๕๙, น. ๑๐) กล่าวไว้ว่า การฟังเป็นกระบวนการรับข้อมูลและแปลความหมายข้อมูลของผู้ฟังที่ซับซ้อนและไม่หยุดนิ่ง ผู้ฟังใช้ความรู้ทางภาษา ความรู้เดิมและประสบการณ์ที่มีอยู่ทำความเข้าใจข้อมูล ข่าวสารที่ผู้พูดส่งสารมา และหากผู้ฟังไม่มีความรู้ในภาษาที่ฟังหรือมีความรู้ในภาษานั้นน้อยก็อาจส่งผลให้ไม่สามารถเข้าใจสิ่งที่ผู้พูดสื่อออกมาด้วยการฟังได้

จากแนวคิดและทฤษฎีการฟังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น สรุปได้ว่า การฟัง คือการได้ยินเรื่องราวต่าง ๆ หรือ รับสารผ่านทางหู จากผู้พูดโดยตรงหรือผ่านทางสื่ออุปกรณ์ทางเสียงต่าง ๆ ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการคิด ตีความ วิเคราะห์ความหมายจากการได้ฟังให้เข้าใจเพื่อจับใจความสำคัญของสารและสามารถนำสารที่ได้ฟังไปปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายของการฟังได้ถูกต้อง

๑.๒ ความสำคัญของทักษะการฟัง

การฟังเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญมากต่อชีวิตประจำวันของมนุษย์ เป็นทักษะที่เรียนรู้อยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้

Harmer (๒๐๐๗) กล่าวถึงประโยชน์ของการฟังว่า การฟังช่วยพัฒนาการออกเสียงยิ่งฟังมากและเข้าใจภาษาจากการพูดมากเท่าไร การฟังก็จะช่วยพัฒนา สำเนียง การเน้นคำที่เชื่อมโยงประโยคหรือคำเข้าด้วยกัน ทักษะการสื่อสารที่ดีไม่ได้ขึ้นอยู่กับ การพูดอย่างเดียวแต่ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของการฟังที่ดีด้วย

Wilson (๒๐๐๘) มนุษย์ฟังเพื่อกระตุ้นจินตนาการและได้รับประสบการณ์ที่มีคุณค่าให้แก่ชีวิต สามารถตีค่า ประเมินค่า วิพากษ์ วิचारณ์ และเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น เพราะได้รับการเรียนรู้จากการฟังและในขณะเดียวกัน ได้รับฟังจากการเรียนรู้เช่นกัน

Nation (๒๐๐๙) กล่าวถึง ความสำคัญของการฟังว่า การฟังเป็นทักษะที่สำคัญของการเรียนภาษา ผู้เรียนจะได้รับข้อมูล ความรู้ที่จำเป็นต่อการเรียนภาษา เมื่อผู้เรียนได้รับข้อมูลจากการฟังแล้วผู้เรียนสามารถเริ่มต้นทักษะการพูดได้

รุ่งพนอ ริกอยู่ (๒๕๕๙, น. ๑๑) กล่าวไว้ว่าการฟังมีความสำคัญอย่างยิ่ง เป็นทักษะที่เกิดขึ้นก่อนทักษะการพูด หากไม่มีทักษะการฟัง เราจะไม่สามารถพัฒนาทักษะการพูดได้ การสนทนาจะประสบผลและครบกระบวนการสื่อสารได้นั้น ผู้ฟังต้องเข้าใจสิ่งที่ผู้พูดออกมา เมื่อสะสมตัวป้อนทางภาษามากพอและพร้อมที่จะพูดการพูดจึงเกิดขึ้น

จากทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของการฟังที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าความสำคัญของการฟัง คือ การฟังช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้ภาษาหลายด้าน โดยเฉพาะเรื่องการออกเสียง การจะเป็นผู้พูดที่ดีควรจะเป็นผู้ฟังที่ดีด้วย การเป็นผู้ฟังที่ดีจะได้รับความเคารพและยอมรับจากผู้อื่น ได้รับฟังเรื่องที่ไม่เคยรู้มาก่อนและเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นจากประสบการณ์ที่ได้รับจากการฟังการรับฟังเรื่องที่มีประโยชน์ นอกจากนี้จะได้รับความบันเทิงและข้อคิดต่าง ๆ แล้ว สามารถนำเรื่องที่ฟังมาปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันของตนเองด้วย

๑.๓ ประเภททักษะการฟัง

การฟังในชีวิตประจำวัน สามารถแบ่งออกได้หลายประเภทตามความเหมาะสมของสถานการณ์การฟังต่าง ๆ ซึ่งได้มีนักการศึกษาแบ่งประเภทของการฟังไว้หลายคน ดังนี้

Ross and Ross (๑๙๙๐) แบ่งประเภทของการฟังไว้ ๓ ประเภท คือ

๑. การฟังเพื่อความเข้าใจ (Listening for comprehension)
๒. การฟังเพื่อการวิเคราะห์ (Listening for analysis)
๓. การฟังเพื่อความเพลิดเพลินและซาบซึ้ง (Listening for appreciation)

Rost (๑๙๙๑, p. ๑๘๒) แบ่งประเภทของการฟังไว้ ๖ ประเภท คือ

๑. การฟังอย่างมีประสิทธิภาพ (Intensive Listening)
๒. การฟังแบบเลือกฟัง (Selective Listening)
๓. การฟังอย่างมีปฏิสัมพันธ์ (Interactive Listening)
๔. การฟังอย่างกว้างขวาง (Extensive Listening)
๕. การฟังแบบโต้ตอบ (Responsive Listening)
๖. การฟังอย่างมีอิสระ (Autonomous Listening)

Derrington and Groom (๒๐๐๔) ได้แบ่งประเภทของการฟังไว้ ๕ ประเภท ดังนี้

๑. การฟังเพื่อให้เกิดความรู้ (Informative Listening)
๒. การฟังเพื่อความเพลิดเพลินและซาบซึ้ง (Appreciative Listening)
๓. การฟังแบบวิเคราะห์ (Critical Listening)
๔. การฟังเพื่อจำแนกความแตกต่าง (Discriminative Listening)
๕. การฟังอย่างเข้าใจและเห็นใจผู้อื่น (Empathic Listening)

Harmer (๒๐๐๗, p. ๑๓๔) แบ่งประเภทของการฟังไว้ ๒ ประเภท คือ

๑. การฟังอย่างมีประสิทธิภาพ (Intensive listening) ซึ่งเป็นกระบวนการฟังที่ผู้สอนกำหนดเรื่องให้ผู้เรียนฟังในห้องเรียนหรือห้องปฏิบัติการทางภาษา ซึ่งระหว่างกิจกรรมการฟังผู้สอนจะคอยดูแลให้ความช่วยเหลือผู้เรียน
๒. การฟังอย่างกว้างขวาง (Extensive listening) เป็นกระบวนการฟังที่ผู้เรียนฟังนอกห้องเรียนเพื่อความเพลิดเพลินเพลิดเพลินหรือด้วยเหตุผลอื่น ๆ โดยใช้สื่อที่เป็นเครื่องเล่น MP๓ ดีวีดี ซีดี วิทยุหรือฟังทางอินเทอร์เน็ต โดยผู้เรียนจะเกิดความสนใจและเพลิดเพลินในการฟังด้วยตนเองมากกว่าเวลาที่ผู้สอนคอยช่วยเหลือ

Wilson (๒๐๐๘) ได้แบ่งประเภทของการฟังไว้ ๔ ประเภท คือ

๑. การฟังเพื่อจับใจความหลักของเรื่องที่ฟัง (Listening for gist)
๒. การฟังเฉพาะเรื่องที่สนใจ (Listening for specific information)
๓. การฟังเพื่อระบุนรายละเอียด (Listening in detail)
๔. การฟังเพื่อตีความ (Inferential listening)

Nation (๒๐๐๙, p. ๔๐) แบ่งประเภทการฟังไว้ ๒ ประเภท คือ การฟังเพื่อการสื่อสารเน้น การให้ข้อมูลต่าง ๆ (Transactional listening) และการฟังเพื่อการสื่อสารที่เน้นตัวบุคคลมากกว่าการให้ข้อมูล (Interactional listening)

จากทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับประเภทของการฟังจากนักการศึกษาหลายท่าน สรุปได้ว่าประเภทของการฟังแบ่งออกได้หลายประเภท ตามที่นักการศึกษา Rost (๑๙๙๑) และ Harmer (๒๐๐๗) ได้แบ่งประเภทของการฟัง สอดคล้องกัน คือ การฟังอย่างมีประสิทธิภาพ (Intensive Listening) และการฟังอย่างกว้างขวาง (Extensive listening) เช่นเดียวกับ Ross (๑๙๙๐) และ Derrington and Groom (๒๐๐๔) ต่างก็แบ่งประเภทของการฟัง เหมือนกัน คือ การฟังเพื่อความเพลิดเพลินและซาบซึ้ง (Appreciative Listening) และนอกจากนี้การฟังยังแบ่ง ออกเป็นการฟังระหว่างบุคคล ฟังภายในกลุ่ม ฟังในที่สาธารณะ ฟังจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ฟังเพื่อจับใจความหลัก ของเรื่องที่ฟัง ฟังเฉพาะเรื่องที่สนใจ ฟังเพื่อระบายละเอียด และฟังเพื่อตีความ ซึ่งประเภทของการฟังที่กล่าวมา ข้างต้น ล้วนเป็นการฟังที่ใช้ในห้องเรียนและสามารถนำไปปรับใช้ให้เป็นในชีวิตประจำวันได้มากที่สุด

๑.๔ ลำดับขั้นของทักษะการฟัง

การฟังเป็นทักษะที่ใช้ในชีวิตประจำวันมากที่สุด เพราะเป็นทักษะที่สำคัญในการพัฒนาการสื่อสาร ขั้นตอนในการรับสารหรือการรับฟังถือเป็นกระบวนการที่จำเป็นและมีประโยชน์เพื่อช่วยให้การฟังมีประสิทธิภาพ นัก การศึกษาได้เสนอแนวคิดสำหรับลำดับขั้นตอนของการฟังไว้ ดังนี้

Mackey (๑๙๗๔, p. ๒๖๑-๒๖๒) ได้จำแนกพฤติกรรมการฟังไว้ ๒ ระดับ คือ (๑) ระดับการระลึกได้ (Recognition level) ผู้ฟังสามารถแยกแยะเสียงที่ได้ยิน เสียงเน้นหนักในคำ (Stress) และระดับเสียงสูงต่ำในประโยค (Intonation) (๒) ระดับความเข้าใจ (Comprehension level) ผู้ฟังต้องมีทักษะสูงพอที่จะสื่อความหมายได้ทันทีและ สามารถเข้าใจความหมายของทุกส่วนในข้อความหนึ่ง ๆ

Barker (๑๙๘๒) ได้กล่าวถึงลำดับขั้นของการฟังไว้ว่า ขั้นตอนแรกคือ การได้ยิน การรับสารผ่านโสต ประสาททางหู เราได้ยินเพื่อรับฟังในขณะที่บางครั้งเราอาจไม่ตั้งใจที่จะฟังหรือรับสารนั้นการฟังที่เกิดประโยชน์เราต้อง ฟังสิ่งที่เราต้องการฟังจริง ๆ การได้ยินหรือการรับสารนั้นอาจไม่เพียงพอที่จะทำให้การฟังมีประสิทธิภาพ เราต้อง วิเคราะห์ความหมายของสิ่งที่เราได้ฟังด้วย และขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการฟัง เราต้องจดจำสิ่งที่ได้ฟังซึ่งเป็น ขั้นตอนที่สำคัญในการสื่อสารเพราะเป็นขั้นตอนที่บ่งบอกว่าเราไม่เพียงแค่อได้ยินอย่างเดียวแต่เราฟังและเข้าใจถึงสิ่ง ที่ได้ฟังอย่างเข้าใจถ่องแท้ด้วย

วรวรรณ เบลี้นบุญเลิศ (๒๕๔๘, น. ๗๓ อ้างอิงถึงใน Valette, ๑๙๖๗, p. ๑๔๑-๑๔๙) อ้างถึงใน ได้ จำแนกลำดับขั้นของการฟังออกเป็น ๕ ระดับ ได้แก่

๑. การรับรู้ (Perception) ผู้ฟังสังเกตความแตกต่างของภาษาเกี่ยวกับ เสียง คำการเน้นและระดับเสียงขึ้นลงของ ข้อความ
๒. การระลึก (Recognition) ผู้ฟังเข้าใจความหมายของข้อความของข้อความสั้น ๆ ที่ได้ยิน
๓. การรับข้อมูล (Reception) ผู้ฟังเข้าใจสัญลักษณ์ทางไวยากรณ์ คำศัพท์ ประโยคและบทความสั้น ๆ
๔. ความเข้าใจ (Comprehension) ผู้ฟังสามารถเข้าใจคำอธิบาย คำสอน รู้จักจับความของข้อความที่ได้ยิน แม้จะมีคำ ที่ไม่รู้ความหมายแทรกอยู่ และสามารถฟังข้อความที่พูดอย่างรวดเร็วได้
๕. การวิเคราะห์ (Analysis) ผู้ฟังเข้าใจและแยกประเภทของข้อความที่ฟังได้ว่าเป็นภาษามาตรฐานหรือไม่ ตลอดจน เข้าใจอารมณ์ ความรู้สึก และความมุ่งหมายของผู้พูด จากน้ำเสียงและถ้อยคำที่เน้น ผู้ฟังสามารถประเมินผลได้ว่าภาษา ที่ได้รับฟังนั้นเหมาะสมที่จะใช้ในการสื่อความคิดหรือไม่

อวยพร พานิช (๒๐๑๐, น. ๓๒) ได้กล่าวถึงลำดับขั้นของการฟังไว้ ดังนี้ การฟังเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นต่อเนื่อง ๕ ระดับ ได้แก่

๑. การได้ยินเสียงที่มาจากโสตประสาท (Hearing) เสียงพูดหรือเสียงใด ๆ จะผ่านหูไปกระทบโสตประสาท ในขั้นนี้เรายังไม่เรียกว่า การฟัง (Listening) เพราะการฟังนั้นกินความไปถึงการรับรู้และเกิดความเข้าใจต่อไปด้วย
๒. การมีสมาธิต่อสิ่งที่เราได้ยิน (Concentration) เมื่อเสียงมาจากโสตประสาทและเราฟังความสนใจที่จะฟัง เราก็สามารถรับรู้เรื่องราวหรือสาระจากสิ่งที่เราได้ยินที่เกิดจากเสียงนั้นได้
๓. การเข้าใจสิ่งที่ได้ยิน (Comprehension)
๔. การตีความสิ่งที่ได้ยินตามความคิด ความรู้ และประสบการณ์ของผู้ฟัง (Interpretation)
๕. การตอบสนองต่อสารที่ได้ยิน (Reaction)

ชายุดา จันทะปิตตา (๒๕๕๕, น. ๒๒) กล่าวสรุป ระดับของการฟังไว้ ดังนี้ เริ่มตั้งแต่การแยกแยะเสียงที่ได้ยิน เข้าใจความหมาย ตีความหมายและวิเคราะห์ความหมาย โดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ และสุดท้ายสามารถถ่ายทอดความรู้ทั้งหลายทั้งหมดซึ่งกันและกันได้ ดังนั้นในการสอนทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ครูผู้สอนควรคำนึงถึงระดับต่าง ๆ ของการฟังสำหรับผู้เรียน การที่ผู้ฟังจะเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ที่ได้รับฟัง ต้องมีความสามารถในการฟังระดับพื้นฐานก่อนโดยเฉพาะการฟังแล้วสามารถทำความเข้าใจในสิ่งที่ได้รับฟังเพื่อจะนำไปวิเคราะห์ในขั้นที่สูงขึ้นต่อไป

จากแนวคิดข้างต้นจะเห็นได้ว่า กระบวนการฟังที่เกิดประโยชน์สูงสุดและได้รับคุณค่าจากการฟัง ตามแนวคิดของการลำดับขั้นการฟังของนักภาษาศาสตร์ที่มีความสอดคล้องกันว่า ขั้นตอนแรกของการฟัง คือการได้ยินหรือรับสาร จากนั้นทำความเข้าใจตอบสนองในสิ่งที่ได้ฟัง วิเคราะห์ ตีความสิ่งที่ได้ฟังให้เข้าใจ และประเมินว่าสิ่งที่ได้ฟังเชื่อถือได้ มีความเหมาะสม และเกิดประโยชน์ต่อตนเองหรือไม่ และทำให้กระบวนการฟังเกิดประโยชน์และได้รับคุณค่า

๑.๕. การวัดและเกณฑ์การประเมินทักษะการฟัง

Flowerdew and Miller (๒๐๐๕) ได้กล่าวถึง การทดสอบการฟังมีรูปแบบที่แตกต่างกันได้เช่น การใช้แบบทดสอบเพื่อวัดและประเมินความสามารถทางภาษาของผู้เรียนในวิชาเฉพาะเจาะจงและจัดระดับความรู้ (Proficiency and Placement Test) อาจมีการออกแบบแบบทดสอบที่เหมาะสมกับแต่ละรูปแบบการฟัง ซึ่งจะมีคำถามที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกการฟังแบบหลากหลาย ดังนี้

การเขียนตามคำบอก (Dictation) คือ วิธีการทดสอบที่ให้ผู้เรียนฟังคำ ประโยคหรือวลีจากนั้นให้ผู้เรียนเขียนประโยคหรือวลีที่ได้ยิน ซึ่งการทดสอบประเภทนี้นิยมใช้เป็นการทดสอบความสามารถทางภาษาของผู้เรียน

การเขียนตามคำบอกแบบเติมคำ (Partial Dictation) คือ วิธีการทดสอบที่ผู้เรียนได้รับแบบทดสอบที่ละเว้นข้อความบางส่วนไว้ จากนั้นฟังเรื่องหรือเนื้อหาฉบับเต็มเพื่อให้ผู้เรียนเติมคำหรือวลี ลงในช่องว่างให้ได้เนื้อเรื่องที่สมบูรณ์

การฟังเรื่องแล้วตอบคำถาม (Text with Questions) คือ วิธีการทดสอบที่ให้ผู้เรียนฟังบทสนทนาที่ผู้สอนอ่านหรือการฟังจากแถบบันทึกเสียงแล้วทำแบบทดสอบแบบเลือกตอบ (multiple choices test)

การตอบสนองต่อประโยคที่ได้ยิน (Responding to Statement) คือ วิธีการทดสอบที่ผู้เรียนฟังประโยคหรือคำถามแล้วตอบสนองโดยการเลือกคำตอบหรือรูปภาพ การระบุว่าประโยคหรือคำถามที่ได้ฟังนั้นถูกหรือผิดหรือตอบสนองด้วยคำตอบแบบสั้นๆ

การตอบคำถามถูก-ผิดแบบสามตัวเลือก (Three Choices True-False) คือ วิธีการทดสอบที่พัฒนามาจากแบบทดสอบประเภทเลือกคำตอบแบบถูก-ผิด (true or false test) โดยเพิ่มตัวเลือก “ไม่ได้ระบุไว้”

การเติมคำจากการฟังแถบบันทึกเสียง (Recorded Cloze) คือ วิธีการทดสอบที่ให้ผู้เรียนฟังเทปหรือ แถบบันทึกเสียง ซึ่งในทุกๆ คำที่ ๑๕ จะถูกแทนที่ด้วยเสียงสัญญาณอื่นๆ ที่ไม่ใช่คำ หรือวลีจากเรื่องและมีการหยุด ระหว่างประโยค เพื่อให้ผู้เรียนเติมคำหรือวลีให้เนื้อเรื่องสมบูรณ์การส่งผ่านข้อมูล (Information Transfer) คือ วิธีการ ทดสอบที่ให้ผู้เรียนฟังการบรรยายหรือบทสนทนาแล้วสร้าง เติมแผนผังหรือตารางในขณะที่ฟัง

Hubbard (๒๐๑๗) จำแนกการทดสอบการฟังภาษาอังกฤษไว้ ๒ ประเภท ได้แก่

๑. การทดสอบการฟังที่แท้จริง (Pure listening test) เป็นการทดสอบการฟังและการจำแนกเสียงของคำที่ได้ยิน เช่น
 - ๑.๑) การทดสอบจำแนกเสียงโดยใช้การเทียบเสียง
 - ๑.๒) การทดสอบจำแนกเสียงโดยวัดการฟังเสียงเน้นหลัก (Stress) ในคำและประโยค
 - ๑.๓) การทดสอบการฟังระดับเสียงสูงต่ำในประโยค
๒. การทดสอบความเข้าใจในการฟัง (Listening comprehension test) เป็นการทดสอบความเข้าใจในสิ่งที่ฟัง ดังนี้
 - ๒.๑) ฟังข้อความทั้งหมด ๑ ครั้งจบแล้วให้ผู้เรียนเลือกว่าถูกหรือผิดจากข้อความที่ฟัง
 - ๒.๒) ฟังข้อความ ๑ ครั้ง จบแล้วมีคำถามและคำตอบที่เป็นตัวเลือก
 - ๒.๓) ฟังคำถามแล้วตอบคำถามเกี่ยวกับข้อความนั้นๆ สำหรับผู้เริ่มเรียนคำถามอาจเป็นภาษาแม่
 - ๒.๔) แจกแผนที่ของสถานที่ เช่น ถนน เมือง เป็นต้น พร้อมทั้งบอกจุดเริ่มต้นให้กับผู้เรียน จากนั้นผู้เรียนฟัง การบอกวิธีเดินทางแล้วไปให้ถึงจุดหมายปลายทาง แล้วระบุตำแหน่งของจุดหมายไว้
 - ๒.๕) ฟังข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ เช่น อุณหภูมิ สภาพอากาศ หรือหมายเลขผู้เล่นนักกีฬา แล้วกรอกข้อมูล หรือทำเครื่องหมายลงในตารางข้อมูล
 - ๒.๖) สมมติให้ผู้เรียนอยู่ในสถานการณ์นั้นๆ แล้วสรุปข้อความที่ได้ยิน
 - ๒.๗) การจดโน้ต ใช้กับผู้เรียนในระดับสูง
 - ๒.๘) การเขียนตามคำบอก เพื่อดูความสามารถในการสะกดคำและใช้เครื่องหมายวรรคตอน

๒. ทักษะการพูด

การนำเสนอสาระสำคัญในตอนนี้นำประกอบด้วย (๑) ความหมายของทักษะการพูด(๒) ความสำคัญของทักษะ การพูด(๓) การวัดและเกณฑ์การประเมินทักษะการพูด มีดังนี้

๒.๑ ความหมายของทักษะการพูด

Litterwood (๑๙๙๕) ได้อธิบายว่า การพูดหมายถึงการสื่อสารข่าวสารระหว่างบุคคลสองคนขึ้นไป โดยมีผู้พูดและผู้ฟัง ผู้พูดจำเป็นต้องพูดอย่างชัดเจนและถูกต้องตามหลักภาษาเพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายที่ต้องการ สื่อให้ถูกต้อง นอกจากนี้ ผู้พูดยังต้องเลือกใช้คำที่เหมาะสมและเหมาะสมกับสถานการณ์ในการพูดด้วย

Lynch (๑๙๙๖) กล่าวถึง การพูดในรูปแบบปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียนนั้นเป็นการสื่อสารที่เกิดขึ้นระหว่าง ผู้พูดและผู้ฟัง ครูควรสอนให้ผู้เรียนเรียนรู้การแลกเปลี่ยนความคิดระหว่างตนเอง โดยที่ผู้เรียนสามารถส่งเสริมการ เรียนรู้ของตนเองได้ และสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารหรือข้อตกลงอื่นๆ โดยการใช้คำพูดให้ ถูกต้องตามหลักภาษาและเหมาะสมต่อสถานการณ์และให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการวิเคราะห์ และได้รับการแนะนำ ในสิ่งที่ได้เกิดขึ้นว่าควรมีสิ่งใดควรต้องปรับปรุงหรือไม่ เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจ เพื่อให้การสื่อสารสามารถดำเนินไปได้ ด้วยคุณ

อากัสรา สังขวาลี (๒๕๖๔) สรุปความหมายของการพูดว่า การพูดเป็นการส่งต่อความรู้สึกและ ความคิด ไม่ว่าจะ เป็นภาษาใดก็ตาม การพูดช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจเนื้อหาที่ผู้พูดต้องการสื่อสาร สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูล และทำให้ผู้ฟังเข้าใจเนื้อหาที่ถูกกล่าวด้วยการใช้เสียง ท่าทาง และภาษาบางส่วนนอกเหนือจากความหมายของคำที่ถูก พูดออกมา ยังมีองค์ประกอบอื่นที่สำคัญที่ช่วยให้การสื่อสารเป็นไปอย่างชัดเจนด้วย

ดังนั้นทักษะการพูดจึงมีความหมายโดยสรุปว่าเป็นการสื่อสารทางด้านภาษาโดยการเปล่งเสียงเพื่อให้เกิดถ้อยคำหรือประโยคเพื่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดออกมาให้แก่ผู้ฟังเพื่อในผู้ฟังเกิดความเข้าใจและมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งที่ผู้พูดพูดออกมา

๒.๒ ความสำคัญของทักษะการพูด

Thornbury (๒๐๐๕) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพูดไว้ว่า การพูดเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันที่เราใช้เพื่อสื่อสาร

สวพร จันทรสกุล (๒๕๖๒) การสื่อสารโดยการพูดเป็นสิ่งที่มนุษย์ทำมาตั้งแต่สมัยโบราณเนื่องจากมนุษย์ไม่สามารถเขียนลงในกระดาษได้ก่อนที่จะมีการพัฒนาสังคมและการเรียนรู้ เพื่อนำความรู้ความคิด และประสบการณ์ต่างๆ ไปถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจ มนุษย์ใช้วิธีการพูดและบอกเล่าเรื่องราวต่างๆ นับตั้งแต่ก่อนหน้าการเขียนอย่างเป็นทางการ แม้ว่าในปัจจุบันจะมีเทคโนโลยีการสื่อสารที่ได้รับการพัฒนามากขึ้น แต่การพูดก็ยังคงเป็นวิธีการสื่อสารที่สำคัญอยู่เช่นเดิม นอกจากนี้การพูดยังเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการสื่อความหมาย และเป็นกระบวนการที่มีทฤษฎีให้เรียนรู้และตั้งใจฝึกฝน ให้เกิดทักษะการสื่อสารที่ดี ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการทำงานเพื่อสร้างความเชื่อถือความศรัทธา และเพื่อให้ได้รับความสำเร็จและความก้าวหน้าในชีวิต

ภักกร อุบลน้อย (๒๕๖๔) การสื่อสารโดยใช้ทักษะการพูดเป็นสิ่งสำคัญที่เป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์ในการติดต่อสื่อสารทั้งในชีวิตประจำวันและในการทำงานในอาชีพต่างๆ การสอนทักษะการพูดจึงต้องมีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีการปฏิบัติและสื่อสารในสถานการณ์จริงที่เหมาะสมกับสถานการณ์และตัวผู้เรียนเพื่อเพิ่มทักษะในการพูดและสื่อสารให้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้ก็เพื่อให้ผู้เรียนมีความมั่นใจและเชื่อมั่นในการพูดและสื่อสารในชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพต่างๆ

การพูดมีความสำคัญในการใช้ชีวิตประจำวันโดยเป็นสิ่งที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างกันเพื่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างกันและทำให้การดำรงชีวิตประจำวันเป็นไปได้อย่างราบรื่น โดยการพูดนั้นมีจุดประสงค์ที่หลากหลายขึ้นอยู่กับผู้พูดว่าต้องการพูดสื่อสารออกมาในจุดประสงค์ใด

๒.๓ องค์ประกอบของทักษะการพูด

Thornbury (๒๐๐๕) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการพูดไว้สองส่วนดังนี้

๑. กระบวนการพูด ประกอบไปด้วย

๑.๑ การผลิตคำพูด (speech production) การพูดคือการสร้างคำต่อคำในการสนทนาของบุคคลโดยการออกเสียงต่อเสียง คำต่อคำนั้นเรียกว่าการพูดคุยกัน การพูดเกิดขึ้นทันที แต่ไม่ได้หมายความว่า การพูดเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยไม่มีการเตรียมตัวล่วงหน้า แต่หมายถึงการจัดเตรียมตัวก่อนพูดโดยมีเวลาที่จำกัดในการเตรียมตัว

๑.๒ แนวความคิดและการกำหนดเกี่ยวกับสิ่งที่ จะพูด (conceptualization and formulation) เมื่อพูดจะต้องมีการวางแผนเกี่ยวกับเรื่องที่จะพูด โดยต้องคิดว่า จะพูดเกี่ยวกับเรื่องอะไร จากนั้นก็จะกำหนดหรือสร้างแผนผังความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่จะพูด เช่น ระดับของบทสนทนาไวยากรณ์ คำศัพท์ จากนั้นก็จะสร้างโครงร่างของเนื้อหาที่จะพูดอะไรก่อนหรือหลังกัน เมื่อพูดภาษาอังกฤษ การพูดจะถูกแบ่งออกเป็นสองส่วน ได้แก่ หัวข้อ ซึ่งเป็นสิ่งที่กำลังพูดถึง และและคำอธิบาย คือสิ่งที่ต้องการพูดเกี่ยวกับหัวข้อนั้น

๑.๓ การออกเสียง (articulation) การออกเสียงเกิดจากการใช้อวัยวะต่างๆ เพื่อสร้างเสียงลมหายใจจากปอดจะผ่านไปทางท่อเสียงและทำให้เกิดเสียง เสียงจะเกิดขึ้นตามตำแหน่งและการเคลื่อนไหวของอวัยวะในปาก เช่น ลิ้น ฟัน และริมฝีปาก สระเกิดจากการเปลี่ยนแปลงที่ลิ้นและริมฝีปาก ส่วนพยัญชนะเกิดจากการกักลมที่ริมฝีปากหรือฟัน คนที่พูดภาษาอังกฤษสามารถสร้างเสียงต่างๆ ได้มากกว่า ๔๐ แบบ แบ่งเป็นสระและพยัญชนะอย่างเท่าเทียมกัน

๑.๔ การตรวจสอบตนเองและแก้ไขขณะที่พูด (self – monitoring and repair) การตรวจสอบตนเองในขณะที่พูดเป็นกระบวนการที่ผู้พูดคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการพูด รวมถึงการกำหนดสิ่งที่จะพูดและการออกเสียงด้วย การคิดทบทวนเกี่ยวกับสิ่งที่จะพูดในช่วงเตรียมการพูดอาจทำให้ผู้พูดตัดสินใจที่จะไม่พูดสิ่งที่ตั้งใจไว้ เช่น เมื่อผู้พูดต้องการพูดถึงบุคคลอื่น แต่พบว่าบุคคลนั้นอยู่ในระยะที่สามารถได้ยินสิ่งที่ผู้พูดพูดได้ ผู้พูดก็อาจจะไม่พูดสิ่งที่ตั้งใจ การตรวจสอบตนเองในช่วงกำหนดสิ่งที่จะพูดอาจส่งผลให้ผู้พูดพูดช้าลง หรือหยุดพูดแล้วพูดอีกครั้งโดยใช้คำใหม่ การตรวจสอบตนเองในช่วงการออกเสียงเกิดขึ้นเมื่อผู้พูดพูดผิดหรือออกเสียงไม่ถูกต้อง การตรวจสอบขณะพูดคือความสามารถในการแก้ไข รวมทั้งเป็นการตอบสนองต่อการตรวจสอบตนเองหรือส่งสารโดยคู่สนทนา

๑.๕ การพูดได้อย่างอัตโนมัติ (automaticity) การพูดได้อย่างอัตโนมัติเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้พูดสามารถพูดได้อย่างคล่องแคล่วและประสบความสำเร็จในการพูด การพูดเป็นเช่นเดียวกับทักษะอื่นๆ เช่น การขับรถ หรือการเล่นดนตรี การฝึกฝนบ่อยๆ จะช่วยให้ให้มีทักษะพูดที่ดีขึ้น

๑.๖ การพูดคล่องแคล่ว (fluency) การพูดออกเสียงได้อย่างชัดเจนไม่ได้หมายความว่า จะพูดเร็วเท่านี้ ความเร็วในการพูดเป็นแค่หนึ่งในหลายปัจจัยที่มีผลต่อการพูดออกเสียงได้อย่างชัดเจนการหยุดชะงักในการพูดเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญเท่าเทียมกับความเร็ว การหยุดอย่างถูกจังหวะและสัมพันธ์กับความถี่ของการหยุดเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้การพูดออกเสียงได้อย่างชัดเจน ผู้พูดจะใช้เทคนิคต่างๆ ในการพูดออกเสียงได้อย่างชัดเจน ได้แก่ การใช้คำเสริมช่วงหยุด (pause fillers) เช่น ar uh และ um การใช้ข้อความแสดงความคลุมเครือของผู้พูด (vagueness expressions) เช่น sort of และ I mean และการพูดซ้ำ (repeats) คำตรงที่ผู้พูดหยุด เช่น well, what's the... what's the failure with football, I mean this... this I don't really see I mean it... Cos the money... how much does it cost to get it down the road now?

๑.๗ การจัดการพูด (managing talk) การพูดต้องคำนึงถึงการจัดการสององค์ประกอบคือการปฏิสัมพันธ์และการเรียงลำดับการพูด เพื่อให้การสื่อสารเกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง ในการพูดทุกครั้งจะต้องมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง แม้ว่าการพูดจะเป็นการสื่อสารเดียวกัน เช่น การบรรยาย การปราศรัยของนักการเมือง และการแสดงความผูกพันก็ต้องเชื่อมโยงต่อการตอบรับของผู้ฟังด้วยการปฏิสัมพันธ์อย่างเหมาะสม ในการพูดสนทนา มีกฎทั่วไปที่ต้องปฏิบัติ เช่น การเรียงลำดับในการเป็นผู้พูดและผู้ฟัง ควรหลีกเลี่ยงการทำให้ห้องเงียบเป็นเวลานานเกินไปในการสนทนา ควรฟังเมื่อคนอื่นพูด ส่งสัญญาณเมื่อต้องการพูด และส่งสัญญาณให้รู้ว่ากำลังฟัง เช่น เมื่ออยู่ในที่ประชุมหรือในห้องเรียน ควรยกมือเพื่อส่งสัญญาณเมื่อต้องการพูด

๒. ความรู้ของผู้พูด แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท ได้แก่

๒.๑ ความรู้ นอกเหนือจากภาษาศาสตร์ (extra linguistic knowledge) คือการเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม บริบท และความคล้ายคลึงกันของวัฒนธรรมของผู้พูดคนอื่นๆ ความรู้ด้านสังคมเป็นความรู้เกี่ยวกับคุณค่าทางสังคม และพฤติกรรมที่เป็นพื้นฐานของคนในสังคมนั้นๆ การเรียนรู้ความรู้ด้านสังคมเหล่านี้เกิดขึ้นผ่านภาษา ดังนั้น ความรู้ด้านสังคมไม่ได้เป็นเพียงความรู้ด้านภาษาศาสตร์เท่านั้น เช่น การทักทายของแต่ละสังคมอาจใช้วิธีการทักทายที่แตกต่างกัน เช่น บางสังคมใช้การจับมือ บางสังคมต้องโอบกอด หรือบางสังคมต้องโค้งคำนับ และเราสามารถรู้เกี่ยวกับพื้นฐานคนในสังคมนั้นๆ ได้จากวิธีที่พวกเขาทักทายกัน

๒.๒ ความรู้เกี่ยวกับภาษาศาสตร์ (linguistic knowledge) ประกอบไปด้วย

๒.๒.๑. ความรู้เกี่ยวกับชนิดของภาษา (genre knowledge) แบ่งตามเป้าหมายในการใช้ภาษา ออกเป็น ๒ ชนิด ดังนี้

๑. ภาษาเพื่อดำเนินการ (transactional) คือ บริการต่างๆ การพูดโดยใช้ภาษาเพื่อดำเนินการสามารถใช้ได้ในหลายๆ กรณีเช่น เมื่อต้องการจองโต๊ะที่ร้านอาหาร หรือกรณีอื่นๆ ที่ต้องการทำรายการด้วยภาษา เป็นต้น

๒. ภาษาเพื่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (interpersonal) คือ ภาษาที่ใช้เพื่อสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น การพูดโดยใช้ภาษาเพื่อปฏิสัมพันธ์อาจจะใช้ในการสนทนากับเพื่อน ที่ร้านอาหาร เป็นต้น

๒.๒.๒ ความรู้เกี่ยวกับสัมพันธสาร (discourse knowledge) คือ เป็นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการและเชื่อมโยงคำพูดระหว่างบุคคลในการสนทนาโต้ตอบ ซึ่งเรียกว่าภาษาสัมพันธสาร เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจกันระหว่างบุคคล

๒.๒.๓ ความรู้เกี่ยวกับวัจนปฏิบัติ (pragmatic knowledge) คือ เป็นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธระหว่างภาษาและบริบทในการใช้ภาษา การใช้ภาษาในบริบทที่เหมาะสมจะช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจได้ง่ายขึ้น ซึ่งผู้พูดจะต้องปรับข้อความให้เหมาะสมกับบริบทและผู้ฟังจะต้องใช้ข้อมูลในบริบทนั้นๆ มาช่วยในการทำความเข้าใจกับสิ่งที่ได้ยิน ประกอบด้วย

๑. วัจนกรรม (speech acts) คือ การที่ผู้พูดพูดถึงสิ่งหนึ่งในขณะที่พูดก็ทำสิ่งนั้นด้วย และผู้พูดต้องใช้ภาษาได้ตรงตามหน้าที่ของภาษา เช่น บอกเล่า แนะนำ ขอร้อง ปฏิเสธ สิ่ง เป็นต้น

๒. หลักการร่วมมือกัน (the co-operative principle) คือ ในการสนทนานั้นเมื่อมีผู้ถามก็ต้องมีผู้ตอบ แต่ในโต้ตอบการสนทนานั้นจะต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นที่พอใจทั้งสองฝ่าย

๓. ความสุภาพ (politeness) ในการพูดนั้นผู้พูดควรจะพูดอย่างสุภาพ และไม่พูดให้ผู้อื่นเสียหน้า หรือรู้สึกเสียใจ ผู้พูดสามารถใช้คำที่มีความเชิงบวกตามหลักการทางภาษานั้นๆ มาใช้ในการการพูดเพื่อให้เกิดความสุภาพ

๔. ทำเนียบภาษา (register) คือ ความรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้ภาษาที่เหมาะสมกับขอบเขต (field) บุคคล (tenor) และรูปแบบ (mode)

๕. โครงสร้าง (structure) โครงสร้างทางไวยากรณ์ที่ใช้ในการพูดนั้นแตกต่างจากการเขียน เนื่องจากการพูดเกิดขึ้นในทันทีซึ่งต่างจากการเขียนที่มีเวลาตรวจทานการใช้ภาษา ในการพูดมักจะใช้ question tags เพื่อถามผู้ฟังว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” นอกจากนั้น tense ที่ถูกนำมาใช้ในการพูดมากที่สุดคือ present simple tense และ present progressive tense

๖. คำศัพท์ (vocabulary) ในภาษาพูดนั้นมีความสัมพันธ์ระหว่างคำศัพท์และการแสดง ความหมายที่แสดงให้เห็นความคิดของผู้พูดอยู่ คำศัพท์ที่ผู้พูดใช้จะเป็นคำศัพท์ที่มีความหมายสอดคล้องกับบริบทนั้นๆ เช่น I, me, then, now, here, there เป็นต้น

๗. วลีหรือกลุ่มคำ (chunk) คือ คำหลายคำที่นำมา

๘. การออกเสียง (phonology) สิ่งสำคัญในการออกเสียงของผู้พูดคือการออกเสียงสูงต่ำ (intonation) การออกเสียงสูงต่ำทำให้เห็นข้อมูลที่สำคัญของการพูดนั้นชัดเจนมากยิ่งขึ้น ในการพูดภาษาอังกฤษนั้นจะเห็นได้ว่าระดับเสียง (pitch) ที่สูงขึ้นกับข้อมูลใหม่นั้นมีความสัมพันธ์กัน และเมื่อระดับเสียงลดลงนั้นแสดงว่าการพูดได้สิ้นสุดลงแล้ว

๒.๓ ความรู้เกี่ยวกับเงื่อนไขการพูด (speech condition) เงื่อนไขการพูดมีส่วนช่วยในการที่จะพูดได้อย่างถูกต้องและคล่องแคล่วและประสบความสำเร็จในการสื่อสาร ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อเงื่อนไขการพูด ได้แก่ปัจจัยดังต่อไปนี้

๒.๓.๑ ปัจจัยด้านองค์ความรู้ (cognitive factors) เมื่อผู้พูดพูดถึงเรื่องที่คุณฟังรู้จักหรือเป็น เรื่องที่คุณฟังสนใจและต้องการสื่อสารเกี่ยวกับเรื่องนั้น การพูดกับคนที่คุ้นเคยจะช่วยให้การพูดของผู้พูดสะดวกและง่ายขึ้นมากขึ้น

๒.๓.๒ ปัจจัยด้านความรู้สึก (affective factors) เมื่อผู้พูดพูดเกี่ยวกับเรื่องที่ชอบอาจพูดได้ชัดเจนและมั่นใจมากขึ้น แต่ถ้าผู้พูดรู้สึกว่าจะอาจถูกจับผิดหรือได้รับการประเมินการพูด เช่น รู้สึกว่าถูกวิพากษ์วิจารณ์ อาจทำให้ผู้พูดรู้สึกเครียดและกังวลขณะพูดได้

๒.๓.๓ ปัจจัยด้านการพูด (performance factors) การพูดกับผู้อื่นโดยตรงหรือการนำเสนอรายงานในห้องเรียนจะช่วยให้การพูดของเราพัฒนามากกว่าการฝึกพูดเพียงคนเดียว เพราะเราจะได้รับคำแนะนำจากเพื่อนร่วมสนทนาด้วย นอกจากนี้เราควรฝึกพูดในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและเตรียมตัวก่อนพูด เพื่อช่วยให้เราพูดได้ดีขึ้น

Canale & Swain(๑๙๘๐) อธิบายองค์ประกอบของการพูดที่จะประสบความสำเร็จได้ต้องประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ ๔ องค์ประกอบ ดังนี้

๑. ต้องมีความรู้ด้านไวยากรณ์หรือโครงสร้าง (grammatical competence) หมายถึง ความรู้ในด้านภาษาที่ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ โครงสร้างของคำและประโยค การสะกดและการออกเสียง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เราสื่อสารได้ดีกับผู้อื่น

๒. ต้องมีความรู้ด้านสังคม (sociolinguistic competence) หมายถึง การมีความรู้ในการใช้คำและโครงสร้างประโยคในบริบทของสังคมจะเหมาะสม เช่น การขอโทษ การขอบคุณ การถามทิศทางและข้อมูลต่างๆ และการใช้ประโยคคำสั่ง ซึ่งจะช่วยให้เราสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพกับผู้อื่นในสังคม

๓. ต้องมีความรู้ในการใช้โครงสร้างภาษาเพื่อสื่อความหมายด้านการพูด และเขียน (discourse competence) หมายถึง ความสามารถในการเชื่อมระหว่างโครงสร้างภาษา (grammatical form) กับความหมาย (meaning) ในการพูดและเขียนตามรูปแบบ และสถานการณ์ที่แตกต่างกัน.

๔. ต้องมีความรู้ในการใช้กลวิธีในการสื่อความหมาย (strategic competence) หมายถึง การสื่อความหมายคือการใช้เทคนิคเพื่อเป็นกลวิธีในการสื่อสารที่ประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสื่อสารด้านการพูด ด้วยการใช้ภาษาท่าทางหรือ body language และการใช้คำศัพท์อื่นแทนคำที่ผู้พูดไม่สามารถนึกออกมาได้ในการขยายความหมายของประโยค เป็นต้น

ดังนั้นองค์ประกอบของการพูดสามารถแบ่งออกได้อย่างหลากหลายขึ้นอยู่กับหลักการในการแบ่งองค์ประกอบ โดยองค์ประกอบสามารถแบ่งเป็นสององค์ประกอบหลักคือ ๑. กระบวนการพูดที่เน้นวิธีการในการสร้างคำพูดในการสื่อสาร ๒. ความรู้เดิมของผู้พูดที่ผู้พูดต้องมีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมและบริบทของผู้พูดคนอื่นๆ นอกจากนี้ผู้พูดยังต้องมีความรู้เกี่ยวกับภาษาที่ต้องใช้ในการพูดสื่อสารเพื่อให้การสื่อสารสามารถเข้าใจได้ทั้งผู้พูดและผู้ฟัง

๒.๔ การวัดและเกณฑ์การประเมินทักษะการพูด

Thornbury (๒๐๐๗) ได้กล่าวถึงประเภทของการสอบพูด ดังนี้

๑. การสัมภาษณ์ (interviews)

การสัมภาษณ์ควรจัดในห้องแยกจากห้องเรียนและเรียกผู้เรียนเข้ามาสัมภาษณ์ทีละคนโดยผู้สอนอาจมอบหมายผู้เรียนอื่นในห้องให้ทำภาระงานอื่นๆ ในขณะที่ผู้อื่นกำลังสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์นั้นไม่เป็นปรนัยและผู้ประเมินจะต้องประเมินคุณภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ในช่วงเวลาเดียวกันวิธีการแก้ปัญหาที่คือการพูดคุยกับผู้ให้สัมภาษณ์โดยใช้บริบทที่เหมาะสม และการกำหนดเวลาหนึ่งหรือสองนาทีเพื่อให้ผู้เรียนเตรียมตัวในกรณีที่พบหัวข้อที่ยาก และควรมีบุคคลที่สามเป็นผู้ร่วมประเมินเพื่อประกันความเที่ยงตรงของการประเมินในกรณีที่คำถามซ้ำกันกับผู้เรียนที่เคยสัมภาษณ์

๒. การพูดสด (live monologues)

เมื่อผู้เรียนเตรียมตัวและเลือกหัวข้อที่จะนำเสนอแบบสั้นๆ ด้วยตนเองได้แล้ว การวัดผลและการประเมินความสามารถของผู้เรียนจะต้องเปิดกว้างเพื่อให้มีการถาม-ตอบกับผู้ชมที่เป็นอยู่บ้างซึ่งจะช่วยในการพิสูจน์ความสามารถของผู้พูดในการโต้ตอบอย่างเป็นธรรมชาติ อย่างไรก็ตาม การให้เรียนพูดหรือนำเสนอจะต้องเป็นการทดสอบที่มีเหตุผลและตอบสนองต่อจุดประสงค์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้เรียน เช่น การพูดเพื่อวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ กฎหมาย หรือการศึกษา เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีในการเรียนภาษาอังกฤษ

๓. บันทึกลีลาเสียงการพูด (recorded monologues)

การบันทึกลีลาเสียงการพูดเป็นวิธีหนึ่งซึ่งช่วยให้ผู้เรียนสามารถลดความกังวลในการพูดต่อหน้าสาธารณชนลงได้ การบันทึกลีลาเสียงไม่ใช่การสอบแบบทางการและไม่ต้องฝึกฝนเท่าการพูดสด (Live monologues) โดยผู้เรียนสามารถบันทึกลีลาเสียงพูดของตนเองเกี่ยวกับหัวข้อที่ครูเลือกหรือเลือกเองเช่น หัวข้อกีฬาหรือกิจกรรมที่ชื่นชอบในช่วงเวลาว่างได้ ข้อดีของการสอบแบบนี้คือผู้เรียนจะได้ส่งงานหลังจากที่ผู้สอนสอนเนื้อหาต่างๆจบแล้ว และสามารถตรวจสอบผลลัพธ์ได้ด้วย ‘การตรวจสอบสามเส้า’ (triangulated) คือวิธีที่ผู้ตรวจจะนำคะแนนมาเปรียบเทียบกับค่ามาตรฐาน

๔. บทบาทสมมติ (role-plays)

นักเรียนทั่วไปมักจะได้ลองแสดงบทบาทสมมติในห้องเรียน ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการสอบได้ เรียนรู้การแสดงบทบาทสมมติจะช่วยให้สามารถสอบผ่านได้ง่ายขึ้น บทบาทสมมติสามารถเล่นได้ทั้งผู้สอบและผู้เรียน แต่ผลการเรียนขึ้นอยู่กับการสื่อสารระหว่างคู่สนทนา บทบาทสมมติไม่จำเป็นต้องใช้ทักษะการแสดงที่ซับซ้อนหรือการจินตนาการที่มากมาย การนำเสนอสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวันจึงเป็นวิธีที่ดีที่สุด อาจรวมถึงการให้ข้อมูลที่ซับซ้อนในการสอบ ครูควรจัดหาข้อมูลให้นักเรียนเพื่อเตรียมพร้อมในการสอบ เช่น ให้นักเรียนใช้ข้อมูลจากโบรชัวร์ท่องเที่ยวเพื่อจองที่พักกับบริษัทนายหน้า การสอบแบบนี้จะมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้และผลการเรียนของนักเรียนถ้าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียนและนักเรียน

๕. การทำงานร่วมกัน และการอภิปราย

วิธีการทำงานร่วมกันและการอภิปรายเป็นเทคนิคที่คล้ายคลึงกับการสร้างบทบาทสมมติที่ใช้ในสถานการณ์ที่ไม่ต้องการการสร้างสรรค์แต่ต้องการเข้ามาทำงานกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ตัวอย่างเช่นการให้ผู้เรียนสองคนเลือกงานจากประวัติศาสตร์งานที่เกิดขึ้นจริง หรือการเลือกสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องการตอบกลับในแบบฟอร์มที่เหมาะสม การแสดงบทบาทสมมติอาจมีผลกระทบต่อผู้อื่น แต่สิ่งที่สำคัญคือทักษะการโต้ตอบของผู้เรียนจะใกล้เคียงกับการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน

สภาการทดสอบประจำท้องถิ่นมหาวิทยาลัยแคมบริดจ์ การทดสอบการพูดภาษาอังกฤษในระดับต้น, ๑๙๙๖ (อ้างใน ทวีศักดิ์ ชูมา, ๒๕๕๙) ได้ให้เกณฑ์การประเมินผลความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ โดยแบ่งออกเป็น ๔ องค์ประกอบมีดังนี้

๑. ความคล่องแคล่วการใช้ภาษาอังกฤษ (fluency)

๒. ความถูกต้องและความเหมาะสมในการใช้ภาษาอังกฤษ (accuracy and Appropriateness of Language)

๓. การออกเสียง (pronunciation)

๔. ความสำเร็จในการทำกิจกรรม (task achievement)

ในการประเมินค่าแต่ละองค์ประกอบจะใช้มาตราส่วนที่มีระดับคะแนน ๕ ระดับ เพื่อวัดความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาอังกฤษ เช่น ถ้าพูดไม่ได้ให้คะแนน ๒ คะแนน ถ้าพูดได้แต่ไม่ต่อเนื่องและยากต่อการเข้าใจให้คะแนน ๓ คะแนน ถ้าพูดด้วยความลังเลจนทำให้ผู้ฟังไม่อดทนให้คะแนน ๔ คะแนน ถ้าพูดด้วยความลื่นไหลง่ายและสื่อสารได้อย่างราบรื่นโดยไม่มีอุปสรรคให้คะแนน ๕ คะแนนโดยใช้โครงสร้างประโยค คำศัพท์และข้อความที่ถูกต้อง

Harris (๑๙๙๐) ได้กล่าวถึงเกณฑ์ในการประเมินความสามารถในการพูด โดยแบ่งเกณฑ์ให้คะแนนโดยพิจารณาจากส่วนประกอบของภาษาและทักษะ ซึ่งประกอบไปด้วยการออกเสียงไวยากรณ์ คำศัพท์ ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา และความเข้าใจ โดยมีเกณฑ์ให้คะแนน ๕ ระดับประกอบด้วย

๑. การออกเสียง (Pronunciation)

ระดับ ๑ การออกเสียงมีปัญหามาก ทำให้ผู้ฟังไม่เข้าใจสิ่งที่พูดได้อย่างถูกต้อง

ระดับ ๒ การออกเสียงมีปัญหา ผู้เรียนต้องตั้งใจฟังอย่างมาก และอาจต้องมีการถามซ้ำ

ระดับ ๓ การออกเสียงมีปัญหาบ้าง ผู้ฟังต้องตั้งใจฟัง หากออกเสียงผิดผู้ฟังก็อาจจะสับสนบ้าง

ระดับ ๔ การออกเสียงของผู้พูดดีอาจมีปัญหาบ้างแต่ผู้ฟังก็สามารถเข้าใจสิ่งที่ต้องการสื่อสารได้

ระดับ ๕ การออกเสียงดีเทียบเท่าเจ้าของภาษา

๒. ไวยากรณ์ (Grammar)

ระดับ ๑ การใช้ไวยากรณ์และเรียงลำดับไม่ถูกต้อง จะทำให้การสื่อสารไม่เข้าใจได้

ระดับ ๒ การใช้ไวยากรณ์และเรียงลำดับผิด อาจจะใช้ไวยากรณ์ง่าย แต่การสื่อสารยังคงยากในการเข้าใจ

ระดับ ๓ การใช้ไวยากรณ์ผิดบ่อยครั้งจะทำให้ความหมายของประโยคผิดและการเข้าใจกันผิดปกติ

ระดับ ๔ การใช้ไวยากรณ์ที่ผิดบ้าง แต่สามารถสื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง

ระดับ ๕ การใช้ไวยากรณ์และการเรียงลำดับที่มีความผิดพลาดน้อยมากสามารถแก้ไขได้อย่างถูกต้อง

๓. คำศัพท์ (Vocabulary)

ระดับ ๑ การไม่มีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์จนทำให้ไม่สามารถสื่อสารได้อย่างเหมาะสม

ระดับ ๒ การใช้คำศัพท์ผิดอาจเกิดจากความไม่รู้ทางคำศัพท์ที่ยังไม่ครบถ้วน ซึ่งจะทำให้เข้าใจประโยคได้ยาก

ระดับ ๓ การใช้คำศัพท์ผิดอาจมาจากปัญหาในการคิดคำศัพท์ของผู้พูด และจะทำให้การสื่อสารในบทสนทนาขยับขึ้น

ระดับ ๔ การใช้คำศัพท์ไม่ถูกต้องบางครั้งอาจจะมีการใช้คำที่ไม่เหมาะสมกับบริบท ทำให้การสื่อสารไม่เป็นไปตามที่ควร

ระดับ ๕ การใช้คำศัพท์ วลี และสำนวนได้อย่างถูกต้องและคล่องแคล่ว ผู้พูดจะใช้ภาษาได้อย่างเก่งกล้าเทียบเท่าเจ้าของภาษา

๓. การจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง(Self-Directed Learning)

การนำเสนอสาระสำคัญในตอนนี้อยู่ประกอบด้วย (๑) ความหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเอง(๒)การจัดการเรียนการสอนแบบเรียนรู้ด้วยตนเอง มีดังนี้

หลักฐานในการศึกษาทางด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-directed learning:SDL) เริ่มต้นมาจากการของ Knowles (๑๙๗๕) ที่พัฒนามาจากแนวความคิดทางด้านมนุษยนิยม (Humanism) ซึ่งมีจุดเน้นเรื่องความเป็นอิสระของคนที่จะเลือกทำ ให้สิ่งต่างๆ ความรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จและการพัฒนาตนเอง จึงทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองขึ้นมา (SDL) Knowles (๑๙๗๕) ได้กล่าวว่าSDL เป็นกระบวนการ หรือการจัดการเรียนการสอนเพื่อการเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ได้ในการศึกษาผู้ใหญ่โดยให้ความหมายว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการของแต่ละคน ที่จะเริ่มต้น เรียนรู้โดยอาจได้รับการช่วยเหลือจากผู้อื่นหรือไม่ก็ได้กระบวนการเรียนรู้นี้ประกอบด้วยการวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ตั้งเป้าหมายระบุแหล่งความรู้ เลือกใช้วิธีที่เหมาะสมในการเรียนรู้ และประเมินผลการเรียนรู้โดยได้แยกความแตกต่างระหว่างการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้โดยผู้สอนตามตารางที่ ๒.๑การเปรียบเทียบการ

เรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้โดยผู้สอนตารางที่ ๒.๑: การเปรียบเทียบการเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้โดยผู้สอน (Knowles, ๑๙๗๕ : ๙-๒๑)

การเรียนรู้ด้วยตนเอง	การเรียนรู้โดยผู้สอน
๑. ผู้เรียนมีวุฒิภาวะ ความสามารถ และต้องการที่จะเรียนรู้ ด้วยตนเอง ซึ่งทำให้ผู้สอนสามารถสอนให้เรียนรู้ด้วยตนเองได้	๑. ผู้เรียนเป็นผู้ตาม ผู้สอนเป็นผู้รับผิดชอบว่าจะสอนอะไรและสอนอย่างไร
๒. ผู้เรียนสามารถเพิ่มประสบการณ์ของตัวเอง ได้จากแหล่งเรียนรู้ รวมถึงผู้เชี่ยวชาญ	๒. ประสบการณ์ของผู้เรียนมีคุณค่าน้อยกว่า ผู้สอน ผู้เขียนตำรา และผู้สร้างสื่อการสอน ผู้สอนเลือกแหล่งความรู้
๓. คนพร้อมที่จะเรียนในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับงานที่ ทำ หรือแก้ปัญหาชีวิต และมีความพร้อมที่ แตกต่างกัน	๓. ผู้เรียนพร้อมที่จะเรียนในระดับวุฒิภาวะที่ต่างกัน ส่วนผู้เรียนที่มีระดับวุฒิภาวะเดียวกันจะเรียนสิ่งเดียวกันนี้ได้
๔. ใช้ภาระงานที่ต้องทำเป็นหลัก โดยให้เรียนรู้ จากประสบการณ์จริง เพื่อพัฒนาตนเอง ความพึงพอใจในความสำเร็จ และความ อยากรู้	๔. ผู้เรียนเข้าสู่ระบบการศึกษาโดยมีวิชาเรียนเป็นหลักในการเรียนรู้ ซึ่งประสบการณ์ขึ้นอยู่กับหน่วยการเรียนรู้ที่ได้เรียนมา
๕. ผู้เรียนมีแรงจูงใจภายใน เช่น ความต้องการ ยอมรับนับถือ	๕. ผู้เรียนจะเรียนเมื่อมีแรงจูงใจจากรางวัล และการลงโทษ

Guglielmino (1977) ได้ศึกษาถึงการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยกล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองสามารถเกิดขึ้นได้ในสถานการณ์ต่างๆ รวมถึงการศึกษาตามระบบ ที่มีผู้สอนเป็นผู้นำ หรือเกิดจากสถานการณ์การเรียนที่ผู้เรียนวางแผนด้วยตนเอง (Self-planned) ปฏิบัติการเรียนรู้เอง (Self-conducted learning) สิ่งส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองคือสถานการณ์ในการเรียน และการเรียนรู้ด้วยตนเองจะเกิดขึ้นหรือไม่ขึ้นอยู่กับลักษณะส่วนบุคคลของผู้เรียนเช่น เจตคติคุณค่าความเชื่อและความสามารถของผู้เรียน เพราะผู้ที่เรียนรู้ด้วยตนเองจะเป็นผู้กำหนดเป้าประสงค์ในการเรียน เลือกกิจกรรมในการเรียน แหล่งเรียนรู้และระดับของการใช้ความพยายามในการเรียน

Candy (1991) ได้กล่าวว่า SDL สามารถนำไปใช้ในการศึกษาผู้ใหญ่และมีความเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learning) โดยมีแนวคิดที่ว่า ผู้ที่เรียนรู้ด้วยตนเองจะมีลักษณะเฉพาะที่เรียนรู้ได้ในบริบทที่แตกต่างกัน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมทำให้เกิดกระบวนการในการขึ้นนำตนเองเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน กระบวนการเรียนรู้ประกอบด้วย 4 ด้านคือ ความเป็นอิสระของผู้เรียน (Personal autonomy) การจัดการตนเอง (Self-management) ซึ่งเกี่ยวข้องกับความสามารถ (Capacity) และ ความเต็มใจ (Willingness) ของผู้เรียน การควบคุมตนเอง (Selfcontrol) ให้สามารถเรียนรู้ตามระบบการศึกษาได้ และการเรียนรู้ที่นอกกระบบการศึกษา(Autodidaxy) ซึ่งผู้เรียนเป็นผู้สอนตนเอง

Brockett & Hiemstra (๑๙๙๑: ๒๔) ได้กล่าวว่า SDL เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอน(Instructional method)และคุณลักษณะส่วนบุคคล(Personality characteristic) ซึ่งผู้เรียนจะต้องรับผิดชอบการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น การวางแผน การดำเนินการเรียน และประเมินผลการเรียนต่อมา Hiemstra (๑๙๙๔) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า SDL เป็นการรับผิดชอบวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดำเนินการเรียนรู้ด้วยตนเอง และประเมินผลการเรียนรู้เอง ซึ่งเป็นลักษณะที่ทุกคนมีในทุกสถานการณ์การเรียนรู้ซึ่งไม่จำเป็นต้องมีการแยกตัวจากผู้อื่น และการเรียนรู้ด้วยตนเองสามารถถ่ายโอนได้จากสถานการณ์หนึ่งไปยังอีกสถานการณ์อื่นได้

ฉลวย ม่วงพรวน (๒๕๕๓: ๓๑) ได้สรุปความหมายของ SDL ไว้ ๒ ประการ ประการแรกหมายถึง กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนของผู้เรียน โดยเดิมผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทในการควบคุม กระบวนการเรียนการสอน เปลี่ยนมาเป็นผู้เรียนมีบทบาทในการริเริ่มวางแผนการเรียนด้วยตนเอง มีการทำงานร่วมกันตั้งเป้าหมายการเรียน เลือกวิธีเรียน เลือกและแสวงหาข้อมูลหรือแหล่งเรียนรู้เอง ทำการประเมินกระบวนการเรียนด้วยตนเอง ทั้งนี้ผู้สอนมีหน้าที่ให้คำปรึกษาและจัดเตรียมแหล่งข้อมูลที่เอื้อ ประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ประการที่สอง SDL หมายถึงคุณลักษณะของผู้เรียน คือเจตคติและปัจจัย ต่างๆ ที่ประกอบกันขึ้น เป็นความพร้อมในการเรียนด้วยตนเอง รวมทั้งการตัดสินใจว่า สิ่งใดมีคุณค่าในการ เรียน มีแรงจูงใจภายในที่จะช่วยให้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียน มีความตั้งใจอย่างต่อเนื่องที่จะทำ ภาระงานให้ สำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งลักษณะเช่นนี้เป็นลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในยุคที่มีความก้าวหน้าทาง เทคโนโลยีและมีการเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างรวดเร็วในยุคปัจจุบัน

ในการศึกษานี้การเรียนรู้ด้วยตนเอง (SDL) จะเกี่ยวข้องกับวิธีการจัดการเรียนการสอน (Instructional method) และคุณลักษณะส่วนบุคคล (Personality characteristic) ที่สามารถช่วยตนเองในการเรียนรู้ได้ กระบวนการของการจัดการเรียนการสอนแบบ SDL ผู้สอนมีบทบาทในการเริ่มต้นโดยร่วมกับนักเรียนในการ วางแผนกระบวนการเรียนรู้และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนปฏิบัติการเรียนรู้ส่วนบุคคล (Personality characteristic) ของผู้เรียนรู้ด้วยตนเองเป็นลักษณะของแต่ละคนที่มีความรับผิดชอบต่อการ เรียนรู้พยายามที่จะบรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้ โดยปราศจากการกระตุ้นหรือถูกแนะนำโดยคนอื่น

๓.๑ การจัดการเรียนการสอนแบบเรียนรู้ด้วยตนเอง

การศึกษาทางด้านการเรียนรู้ด้วยตนเองส่วนใหญ่ มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน และ การพัฒนาแบบวัดเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการศึกษาของนักวิชาการแต่ละคน มีจุดเน้นที่แตกต่างกัน (ฉลวย ม่วงพรวน, ๒๕๕๓ : ๕๗-๖๑)

เริ่มต้นจาก Knowles (๑๙๗๕) ที่ให้ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ด้วยตนเองให้ผู้เรียน มีส่วนร่วมหรือกำหนดจุดประสงค์ในการเรียนรู้พัฒนาเกณฑ์การประเมิน วางโครงการการเรียนของตนเอง และประเมินตนเอง Candy (๑๙๙๑) ได้กล่าวถึงผู้เรียนเป็นผู้จัดการเรียน และควบคุมการเรียนในระบบ การศึกษา (Learner-control) และการเรียนนอกระบบการศึกษา (Autodidaxy) เป็นการเรียนรู้โดยผู้เรียน เรียนรู้ตามโอกาสในการเรียนรู้ ซึ่งถือได้ว่า ผู้เรียนเป็นผู้สอนตนเอง ส่วน Brockett และ Hiestra (๑๙๙๑) ได้ กล่าวไว้ว่า กระบวนการของการเรียนรู้เป็นเรื่องของผู้เรียนที่จะต้องรับผิดชอบเป็นหลัก โดยการวางแผน การ ปฏิบัติการเรียนรู้ และการประเมินกระบวนการเรียนรู้ Grow (๑๙๙๑) ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการ เรียนรู้ด้วยตนเองตามลำดับขั้น โดยผู้สอนจะต้องพิจารณาถึงความสามารถ (Ability) และ ความเต็มใจ (Willingness) ของผู้เรียนว่าอยู่ลำดับ ไต แล้วจึงประยุกต์ใช้การสอนที่เหมาะสม ในระดับที่ผู้เรียนสามารถ เรียนรู้ด้วยตนเองได้ ผู้สอนจะทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้และ Garrison (๑๙๙๗) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียน การแบบเรียนรู้ด้วยตนเองจะต้องให้ผู้เรียนจัดการตนเองได้ (Self-management) เพื่อสามารถใช้ทรัพยากรใน การเรียนรู้ ควบคุมตนเองได้ (Self-monitoring) และมีกระบวนการจูงใจให้เรียน (Motivation) โดยทั้ง ๓ ส่วน นี้มีการปฏิสัมพันธ์กัน

การจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองมีวัตถุประสงค์สำคัญในการเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้เรียน ในการเรียนรู้ ในสถานการณ์ต่างๆ โดยการจัดการเรียนรู้จะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ถึงวิธีการในการเรียนรู้ (Bolhuis & Voeten, ๒๐๐๑) ผู้สอนจะมีบทบาทใหม่โดยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน และผู้เรียนจะต้องมี ความเต็มใจ (Willingness) ที่อยากจะเรียนรู้ และมีความสามารถ (Ability) ในการเรียนรู้ (Loyens et al.,

๒๐๐๘) และในปัจจุบัน ผู้สอนยังสามารถบูรณาการใช้เทคโนโลยีเข้ากับการจัดการเรียนแบบเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ (Valjatoje & Fiedler, ๒๐๐๙; Teo et. al., ๒๐๑๐)

จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ SDL ของ Teo และคณะ (๒๐๑๐) ทำให้สามารถสรุป กระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบ SDL ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ในการจัดการเรียนการสอนในระบบ การศึกษาของรายวิชาต่างๆ การจัดการเรียนการสอนแบบ SDL ประกอบด้วย ๓ ประการดังนี้

๑. การตั้งเป้าหมายและการวิเคราะห์ภาระงาน (Goal setting and task analysis) ใน กระบวนการของSDLนั้น ภาระงานในการเรียนรู้สามารถถูกเริ่มต้นได้จากผู้เรียน ผู้เรียนจะมีบทบาทในการกำหนดเป้าหมายและภาระงานในการเรียนรู้เป้าหมายการเรียนรู้อาจหมายถึงผลลัพธ์ของการเรียนในระบบ เช่น การได้ A ในรายวิชาใดรายวิชาหนึ่ง หรือเป้าหมายที่ไม่เกี่ยวข้องกับทางวิชาการ เช่น การที่ผลงานที่ได้ทำ ออกมาได้รับการเผยแพร่ในวารสารหรือจุลสาร เป้าหมายของการเรียนรู้มีความสำคัญ ในการช่วยผู้เรียนมีความมั่นใจและแรงจูงใจในการที่จะเรียนรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง การเรียนรู้จะมีพลังอย่างมากเมื่อผู้เรียนสามารถใช้ทักษะและความรู้ของตนเอง ที่เรียนรู้จากรายวิชาต่างๆและในชั้นเรียนไปใช้ในบริบทใหม่รวมทั้งผู้เรียนมีความยืดหยุ่น ในการใช้ทักษะและความรู้ของตนเอง ซึ่งผู้เรียนจะตั้งใจเรียนรู้เมื่อผู้เรียนเห็นคุณค่าของการเรียนรู้ นั้น ๆ

๒. การปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ (Implementation of the plan) การปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ เกี่ยวข้องกับการจัดการตนเอง (Self-management) ตามหลักของ Candy (๑๙๙๑) ซึ่งประกอบด้วย ความเต็มใจ (Willingness) และความสามารถ (Ability) ของผู้เรียนที่จะเรียนรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งผู้เรียนที่เรียนรู้ด้วยตนเองจะวางแผนการเรียน จัดภาระงาน และจัดเวลาในการเรียน โดยไม่ต้องให้อาจารย์มาช่วย ผู้เรียนจะทำหน้าที่ในการตัดสินใจเรื่องต่างๆด้วยตนเอง โดยการวิเคราะห์และประเมินทางเลือกต่างๆ บนพื้นฐานของเหตุผล

๓. การประเมินกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-evaluation of the learning process) การประเมินตนเองหรือการสะท้อนกลับ เป็นกลยุทธ์สำคัญ ของการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างหนึ่ง โดยผู้เรียนจะเป็นผู้ประเมินหรือสะท้อนกลับการเรียนรู้ของตนเองกระบวนการประเมินนี้ผู้เรียนจะระบุดูแลและจุดอ่อน และตระหนักถึงการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งเป็นทักษะในการรู้คิด (Metacognitive skills) ผู้เรียนจะถามตัวเองในหลายประเด็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ว่า ตนเองเข้าใจหรือไม่เข้าใจผู้เรียนจะสามารถถามคำถามลักษณะกับตนเองได้ก็ต่อเมื่อผู้สอนไม่ได้ควบคุมการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเข้มงวด และให้ความท้าทายแก่ผู้เรียน

๔. โปรแกรม ENGEASE

การนำเสนอสาระสำคัญในตอนนี้อยู่ประกอบด้วย (๑) ความหมายของโปรแกรม ENGEASE

๔.๑ ความหมายของโปรแกรม ENGEASE

สื่อการเรียนรู้พัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ ระดับ A๑- A๒ ตามกรอบมาตรฐาน ความสามารถทางภาษาอังกฤษ (CEFR) เป็นการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ สำหรับพัฒนาการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Communicative Skills) โดยใช้มาตรฐานความสามารถทางภาษาอังกฤษตามกรอบ มาตรฐานความสามารถทางภาษาอังกฤษ (CEFR) ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ (Self-Learning) ทุกที่ ทุกเวลา